

**ЗАПОР ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА И ДЯЛОВЕ.
ЗАПОР ВЪРХУ ПАРИЧНИ СРЕДСТВА**

НОРМАТИВНА УРЕДБА

чл. 203 от ДОПК

чл. 204 от ДОПК

I. ВИДОВЕ ЦЕННИ КНИЖА. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

Ценната книга е документ.

Тя е писмен акт, който съдържа волеизявление на определено лице, насочено към определени последици.

Ценната книга е и вещь – по отношение на нея могат да възникнат субективни вещни или облигационни права (напр. право на вземане). Правото на вземане се съдържа в акциите, облигациите, менителницата, чека, записа на заповед и др.

Дадена ценна книга може да материализира в себе си право на собственост – такива са например коносамент, товарителния запис, складовия запис и др.

Други ценни книги материализират членствени права – акциите и временните удостоверения.

В законодателството ни няма единна правна уредба, отнасяща се до ценните книжа.

Законодателна уредба по отношение на ценни книжа има, както следва:

- за инвестиционни ценни книги - по ЗППЦК (прехвърлими права, регистрирани по сметки в Централния депозитар (безналични ценни книжа), или документи, материализиращи прехвърлими права (налични ценни книжа), които поради естеството си могат да бъдат предлагани публично – акции, облигации и други дългови ценни книжа, други права, свързани с акции, облигации или други дългови ценни книжа, както и с валутни курсове и лихвени проценти).

- за акции, облигации, менителница, чек, складов запис, заложен запис - в Търговския закон;

- за коносамент - в КТМ;

- за държавни дългосрочни облигации - в ЗУНК.

**ЗАПОР ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА И ДЯЛОВЕ.
ЗАПОР ВЪРХУ ПАРИЧНИ СРЕДСТВА**

Ценните книжа могат да бъдат разделени на:

- ценни книжа на приносител (не е отбелязано името на приносителя). Те се прехвърлят с простото им предаване. Такива ценни книги са акции, облигации, фиш от тото и др.

- поименни ценни книжа (името на титуляра е посочено на лицевата страна на ценната книга). Тези книги се джиросват.

- ценни книги на заповед (върху тях е означено името на първия титуляр, но за разлика от поименните ценни книги, те се джиросват. Такива ценни книги (на заповед) са менителницата, чека, товарителния запис).

Ценните книги могат да материализират и получаване на стока. На база на този критерий ценните книги се делят на:

- налични ценни книги (те предполагат наличието на документ) ;

- безналични ценни книги (установяват се чрез терминални устройства и всички сделки с тях се извършват по електронен път. Титулярът им получава удостоверение, което не е ценна книга. Когато титулярът извърши сделка, това се отразява в съответния депозитар и тогава този документ се сменя с нов.

Временните удостоверения имат характер на ценна книга и за тях се прилага редът за прехвърляне на акциите (чл. 187 от ТЗ).

II. ЗАПОР ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА И ДЯЛОВЕ

1. Запор върху налични ценни книжа.

Налагането на запор върху **налични ценни книжа** става чрез опис и изземване от публичния изпълнител, който ги предава за съхранение в банка.

За изземването и предаването на наличните ценни книжа в банка се съставя протокол, в който подробно се описват вида на ценните книги, индивидуализиращи данни на титуляря или приносителя, правата, които материализират те.

**ЗАПОР ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА И ДЯЛОВЕ.
ЗАПОР ВЪРХУ ПАРИЧНИ СРЕДСТВА**

При налагането на запор върху налични поименни акции или облигации публичният изпълнител уведомява дружеството за това. Запорът има действие за дружеството от получаване на запорното съобщение.

2. Запор върху безналични ценни книжа.

Запорът върху **безналични ценни книжа** се налага чрез изпращане на запорно съобщение до Централния депозитар, като едновременно с това се уведомява и дружеството.

Централният депозитар води книгите на всички акционерни дружества с безналични акции, както и книгите на притежателите на други безналични ценни книги. Освен това, вписаните в ЦД ценни книги се смятат спрямо кредиторите на ЦД, на инвестиционните посредници по чл. 54, ал. 1, т. 4 от ЗППЦК и всички останали трети лица, за ценни книги на техните притежатели. Поради това противопоставимостта на запора върху безналични акции, наложен от публичния изпълнител, ще зависи от момента на изпращане на запорното съобщение до ЦД. Акционерните дружества не водят книга за акционерите, които са собственици на безналични акции. Такива книги за всяко едно АД се водят единствено от ЦД. Независимо от това АД следва да бъде уведомено за наложения запор

Запорът върху **държавни ценни книжа** се налага чрез изпращане на запорно съобщение до лицето, водещо регистър на държавни ценни книжа, по реда на Наредба № 5 от 4 октомври 2007 г. за реда и условията за придобиване, регистриране, изплащане и търговия с държавни ценни книжа (или за този вид държавни ценни книжа, според реда на емитирането им, определен в нормативен акт).

Запорът върху безналични ценни книжа и върху държавни ценни книжа има действие от момента на връчването на запорното съобщение.

Централният депозитар и лицето, водещо регистър на държавни ценни книжа, са длъжни в 3-дневен срок от получаване на запорното съобщение да съобщят на публичния изпълнител какви ценни книжа притежава длъжникът, наложени ли са други запори и по какви претенции.

**ЗАПОР ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА И ДЯЛОВЕ.
ЗАПОР ВЪРХУ ПАРИЧНИ СРЕДСТВА**

Дружеството, в капитала на което длъжникът притежава безналични акции или облигации, трябва единствено да бъде уведомено за запора.

От получаване на запорното съобщение безналичните ценни книжа преминават на разпореждане на публичния изпълнител.

С оглед обстоятелството, че на основание чл. 4, ал. 1, т. 1 и т. 3 от ЗОЗ, предмет на особен залог могат да бъдат и безналични ценни книги, включително и съвкупности от тях, каквито са и безналичните акции, запорът върху безналични акции следва да бъде вписан и в ЦРОЗ. Това вписване на запора е важно и необходимо, независимо от разпоредбата на чл. 12, ал. 3, във връзка с чл. 18, ал. 1 от ЗОЗ.

Запорът върху ценни книжа обхваща всички имуществени права по ценната книга.

3. Запор върху дял от търговско дружество.

Запорът върху дял от търговско дружество се налага чрез изпращане на запорно съобщение до Агенцията по вписванията. Запорът се вписва по реда за вписване на залог върху дял от търговско дружество и има действие от вписването му. Агенцията по вписванията уведомява дружеството за вписания запор.

Агенцията по вписванията е компетентната администрация да отразява вписването в Търговския регистър.

III. ЗАПОР ВЪРХУ ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

Налагането на запор върху парични средства на длъжника в национална или чужда валута се извършва чрез описването, изземването и внасянето ѝ по сметката на публичния изпълнител. При преизчисляване на курса на чуждата валута се прилага курсът на банката, чрез която се извършва операцията по внасяне на валутата.